

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 8.7.2008
KOM(2008) 453 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-
PARLAMENTET**

**om fremme af tilpasningen af fiskerflåderne i EU til de økonomiske følger af høje
oliepriser**

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA- PARLAMENTET

om fremme af tilpasningen af fiskerflåderne i EU til de økonomiske følger af høje oliepriser

1. Indledning

EU har en kritisk interesse i, at der opretholdes en bæredygtig fiskeindustri. Fiskerisektoren udgør en vigtig bestanddel af erhvervslivet i mange kystregioner. Fiskeriet i EU yder et ganske særligt bidrag til fødevarerikigheden og folkesundheden ved at forsyne borgerne i EU med en række lokale produkter af høj kvalitet.

Fiskerisektoren i EU har længe lidt under følgerne af en ond cirkel af dårligt økonomisk afkast og overudnyttelse af fiskebestande på grund af en betydelig overkapacitet. Siden reformen af den fælles fiskeripolitik i 2002 er der taget en lang række skridt til at imødegå denne onde cirkel. Overkapacitet og overdreven fiskeindsats er dog fortsat et stort problem for mange segmenter af EU's fiskerflåde og truer fortsat sektorens økonomiske overlevelse.

EU-fangsterne er faldet støt siden 1993 (i gennemsnit 2 % om året), hvilket har medført konstant faldende indtægter (-25 % siden begyndelsen af 1990'erne). Især er næsten alle demersale bestande faldet i de senere år, og de er nu ikke mere bæredygtige. Markedspriserne har desuden været konstante eller er endog faldet. Med faldende indtægter og meget store kapitalinvesteringer (anslået til omkring 40 %) udøver ændringer i driftsomkostningerne en meget stor løftestangseffekt, som har presset denne industris indtjeningsmargen i mange år. Det utilstrækkelige kapitalafkast har forsinket moderniseringen og yderligere svækket fiskerisektorens konkurrenceevne.

I forbindelse med disse svækkede strukturer har de kraftige stigninger i de globale oliepriser ramt hårdt. Den internationale Brent-råoliepris er blevet mere end femdoblet fra 20 USD pr. tønde i 2002 til over 130 USD pr. tønde i juni 2008, og stigningerne viser ingen tegn på at stoppe. Siden januar 2008 er råolieprisen steget med 35 % (i USD) og med 22 % (i EUR). Siden 2002 er skibsoliepriserne i EU faktisk steget med omkring 240 % (en stigning, som euroens styrke i forhold til USD delvis har dæmpet) og ligger nu i mange tilfælde på over 0,70 EUR/liter, selv om brændselsolie til fiskerfartøjer allerede er fritaget for afgifter.

De flådesegmenter, der er hårdest ramt af de stigende oliepriser, er fartøjer med trukne redskaber (f.eks. trawlere), som generelt har motorer med stor maskinkraft; olieudgifterne udgør i nogle tilfælde (f.eks. britiske og nederlandske bomtrawlere) op til 60 % af landingernes værdi. Virkningerne for fartøjer med passive redskaber (f.eks. ruser, hildingsgarn og langliner) er betydelig mindre som følge af karakteren af deres fiskeindsats, men kan dog tegne sig for mellem 5 og 20 %. Mange kystfiskere befinder sig i sidstnævnte kategori.

De stigende omkostninger bør i princippet væltes over på priserne på fisk. Førstesalgspriserne for fisk er dog stagneret i det seneste årti, og fiskerne har derfor ikke kunne videreføre de stigende omkostninger i afsætningskæden. Det skyldes navnlig forarbejdningsvirksomhedernes og forretningskædernes store købekraft, som har adgang til

fiskevarer til lave importpriser fra verdensmarkedet, herunder store mængder ulovlig, ureguleret og urapporteret (UUU) fisk.

Fiskeriet er ikke den eneste sektor med problemer som følge af de høje oliepriser, som det blev skitseret i Kommissionens nylige meddelelse om oliepriser¹ og på det nylige EU-topmøde. Kommissionen bemærkede også, at de høje oliepriser navnlig er et strukturfænomen, og at de ikke forventes at falde i fremtiden. Fiskeriets problemer er dog særligt komplekse, som det også blev erkendt af Det Europæiske Råd i konklusionerne fra topmødet i juni. Denne særlige situation skyldes dobbelte begrænsninger – fra ressourcerne og fra markedet – som gør fiskeriet mere modtageligt over for økonomisk pres. En del af forklaringen er også, at næsten hele sektoren består af små og mellemstore virksomheder og er stærkt koncentreret i yderområder med stor afhængighed af fiskeriet for både indtægter og beskæftigelse.

Kommissionen fremlagde i 2006 en meddelelse, der erkendte disse økonomiske vanskeligheder og skitserede en række disponible politiske redskaber på EU- og nationalt plan til at afhjælpe problemerne. Siden da er oliepriserne dog steget dramatisk, og situationen er blevet yderligere forværret. Derfor er der nu et bydende behov og en oplagt mulighed for at gribe ind og forhindre en alvorlig krise for EU's fiskeindustri og fremme en meget tiltrængt omstrukturering.

Kommissionen foreslår derfor en krisepakke, der både skal afhjælpe den øjeblikkelige situation med økonomiske og sociale problemer og yde et langsigtet bidrag til at tackle den systemiske overkapacitet. Dette svar skal omfatte hele EU og koordineres for at undgå en forvridning af konkurrencen mellem medlemsstater eller flåder.

2. Pakkens principper

Sikre en dybtgående tilpasning af EU's fiskerflåde i retning af økonomisk og miljømæssig bæredygtighed

Den krise, som de høje oliepriser har udløst, gør det mere end nogensinde før bydende nødvendigt at angribe sektorens strukturproblemer ved roden. Pakken vil derfor især fokusere på at reducere fangstoverkapaciteten og sikre, at fartøjer kan operere mere effektivt og med større produktivitet og dermed hjælpe sektoren til at øge konkurrenceevnen; foranstaltninger, der øger flådekapaciteten eller fiskeindsatsen, vil ikke blive tilladt. Den vil også afhjælpe problemet med den store afhængighed af olie, som bør begrænses gennem modernisering og omstilling til mere energieffektive fisketeknikker og redskaber. En række af de foreslåede foranstaltninger vil således fremme energieffektivitet og reducere emissioner for fiskerflåden som helhed. De vil også fremme tendensen væk fra fisketeknikker, der er særligt miljøskadelige (f.eks. bundtrawlere). Endelig vil den fokusere på at øge fisks førstesalgsværdi.

Øjeblikkelig støtte til sektoren for at afhjælpe sociale og økonomiske problemer

Den nuværende situation er ikke bæredygtig for store dele af sektoren. Et stigende antal fiskefartøjer ligger fast i havn, fordi det under de nuværende omstændigheder er uøkonomisk for dem at tage ud at fiske. Der er især brug for midlertidig støtte til besætningsmedlemmer, hvis indtægter er blevet beskåret i de senere måneder. Der er også

¹ Tackling af de højere oliepriser, KOM(2008) 384, Bruxelles, 13.6.2008.

brug for støtte til fartøjsejere, der har brug for et pusterum til at påbegynde den omstrukturering, som alene kan tilvejebringe langsigtede løsninger. Pakken rummer derfor en række hasteforanstaltninger af kort varighed og navnlig af social karakter.

Størstedelen af indsatsen fokuseres på de særlig hårdt ramte flådesegmenter gennem flådetilpasningsordninger

Det er meget vigtigt, at EU og medlemsstaterne fokuserer deres indsats og ressourcer dér, hvor der er størst behov for dem, og på dem, der er mest sårbare. Det bør udmunde i specifikke foranstaltninger navnlig med henblik på at identificere modtagere og fravigelser af de nuværende tærskler i EFF-forordningen. De høje oliepriser påvirker hele fiskeindustrien, men støtten bør målrettes efter de sektorer, der er hårdest ramt, og hvor mulighederne for større effektivitet er størst. Pakken tager derfor især sigte på flådesegmenterne med de største olieudgifter (mindst 30 % af de samlede produktionsomkostninger). Støtte vil i forskellige former blive ydet til disse flådesegmenter, såfremt de opstiller en omfattende flådetilpasningsordning, som bl.a. omfatter en væsentlig permanent nedskæring af fiskerflådekapaciteten (mindst -30 %) og en betydelig forbedring af energieffektiviteten.

Sikre en koordineret EU-indsats gennem øget brug af EFF og i givet fald andre EU-fonde og -instrumenter

Da det drejer sig om en nødsituation for EU, bør løsningerne koordineres på EU-plan. Da EU har fælles fiskeressourcer og et fælles fiskerimarked, bør ukoordinerede nationale initiativer undgås, som blot flytter problemerne andre steder hen og dermed skaber uensartede vilkår for medlemsstaterne. Pakken er derfor især baseret på øget anvendelse af Den Europæiske Fiskerifond (EFF), som er *det* instrument i den fælles fiskeripolitik, der er beregnet til at hjælpe denne sektor. Pakken omfatter justering af gældende EFF-regler og -procedurer på et ekstraordinært og midlertidigt grundlag for at gøre dem mere brugbare i den nuværende situation. Fondsmidler vil derved blive afsat til øjeblikkelig anvendelse på strukturinterventioner og midlertidige ledsageforanstaltninger som påkrævet i den nuværende økonomiske krise.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at omprogrammere deres operationelle programmer under EFF med henblik på at tilpasse den nuværende fordeling af fondsmidlerne mellem prioriterede akser, så der lægges større vægt på akse 1-foranstaltninger i de kommende to år. Kommissionen vil også foreslå fravigelser af EFF-forordningen med henblik på at øge beløbet for forfinansieringsbetalinger til operationelle programmer til medlemsstaterne og forhøje loftet for EFF's deltagelse i de foranstaltninger, som skal finansieres i forbindelse med denne aktion.

Krisens dimensioner og omfanget af de foranstaltninger, der skal træffes, vil dog kræve en supplerende finansiel indsats. Kommissionen påtænker således at yde supplerende EU-finansiering for foranstaltningerne efter de linjer, der er beskrevet i denne meddelelses afsnit 6.

Det bør også være lettere at yde statsstøtte til denne proces, hvilket dog kræver visse tilpasninger af gældende regler, uden at dette rejser tvivl om de grundlæggende retsprincipper på dette område. Pakken vil omhyggeligt blive udformet til at sikre overensstemmelse med WTO-reglerne og de igangværende forhandlinger om fiskerisubsidier.

3. Pakke af foranstaltninger

Pakken vil især bestå af foranstaltninger, der er baseret på midlertidige fravigelser af EFF's regler, for at understøtte en hurtigere tilpasning af EU's fiskerflåde til den nuværende situation og yde midlertidig hjælp til at afbøde de økonomiske og sociale følger i overgangsfasen. Den vil give medlemsstaterne mulighed for at udvikle flådetilpasningsordninger for de flåder, der er mest olieafhængige og hårdest ramt af overkapacitet.

Pakken vil især blive udformet som et forslag til Rådets forordning om en særlig midlertidig ad hoc-ordning, der vil fravige nogle af bestemmelserne i EFF-forordningen i en periode indtil udgangen af 2010.

4. Foranstaltninger

Der er planlagt fem hovedtyper foranstaltninger: kriseforanstaltninger, omstruktureringsforanstaltninger, horisontale foranstaltninger, markedsforanstaltninger og foranstaltninger, der letter brugen af EFF.

4.1. Kriseforanstaltninger

4.1.1. Ekstraordinær krisestøtte til midlertidigt ophør af fiskeriaktiviteter

For at medlemsstaterne og fiskevirksomheder kan udarbejde de fornødne omstrukturerings- og tilpasningsinitiativer, foreslår Kommissionen, at medlemsstaterne skal kunne yde krisestøtte i form af finansiering af midlertidigt ophør af fartøjers fiskeriaktiviteter i en periode på højst tre måneder (der begynder inden den 30. november 2008). En sådan foranstaltning vil kunne finansiere udgifter til mandskabslønninger og fartøjers faste udgifter. Foranstaltningen vil kun gælde i de tilfælde, hvor der foreligger en udtrykkelig forpligtelse for de virksomheder, der omfattes af foranstaltningen, til at gennemføre omstrukturering, der medfører en nedsættelse af kapaciteten og fiskeindsatsen f.eks. i forbindelse med flådetilpasningsordninger (se nedenfor), planer om tilpasning af fiskeindsatsen, nationale udtagningsordninger, fiskeriplaner og andre omstrukturerings-/moderniseringsforanstaltninger. Omstruktureringen skal påbegyndes senest seks måneder efter datoen for ikrafttrædelsen af den rådsforordning, der er nævnt i stk. 3 (er det ikke tilfældet, skal støtten tilbagebetales).

Det samlede offentlige finansielle bidrag til foranstaltningen begrænses til 400 mio. EUR og vil blive godkendt for medlemsstaterne i forhold til de nationale finansielle tilskud fra EFF. Der tages ikke hensyn til dette midlertidige ophør, når man skal fastlægge de tærskler (varighed og budget), der er fastsat i EFF-forordningen for foranstaltninger for midlertidigt ophør.

Dette midlertidige ophør vil blive udformet med henblik på at øge de økonomiske fordele ved at understøtte bestandsgenopretning og/eller fremme mere fordelagtige afsætningsvilkår. Til det formål tilskyndes medlemsstaterne til at forbinde perioden for midlertidigt ophør med overvejelser angående biologiske, sæsonbestemte og markeds-mæssige aspekter.

4.2. Omstruktureringsforanstaltninger (flådetilpasningsordninger)

Fiskerflåder vil kunne drage fordel af de særlige støtteforanstaltninger ved at udvikle flådetilpasningsordninger, som medlemsstaterne skal vedtage. Obligatoriske krav for flådetilpasningsordninger vil være:

- brændselsolie udgør i gennemsnit mindst 30 % af flådens produktionsomkostninger
- en permanent nedskæring af fiskerflådekapaciteten med mindst 30 % skal være garanteret. Med pakken gennemføres en række foranstaltninger, der skal sikre overensstemmelse med betingelserne for og resultaterne af flådetilpasningsordningerne, herunder kravet om en nedskæring af kapaciteten med 30 %. I helt ekstraordinære situationer og kun for medlemsstater med fiskerflåder på under 100 fartøjer kan denne tærskel sænkes, hvis en nedskæring på 30 % i urimelig grad vil påvirke overlevelsen af de fiskeriaktiviteter, der afhænger af denne flåde.

Kommissionen vil sørge for passende kontrolordninger, der garanterer overholdelse af de forpligtelser, som medlemsstater og virksomheder påtager sig i forbindelse med pakkens gennemførelse. Manglende overholdelse vil blive sanktioneret, dvs. at støtte, der er ydet under misligholdelse af betingelserne og kravene i ovennævnte rådeforordning, skal tilbagebetales.

Kommissionen vil navnlig nøje overvåge gennemførelsen af det obligatoriske krav i forbindelse med den permanente kapacitetsreduktion, der skal opnås i forbindelse med en flådetilpasningsordning. Med henblik herpå skal fartøjer, der øremærkes til permanent udtagning, endeligt indstille fiskeriet senest seks måneder efter vedtagelsen af flådetilpasningsordningen.

Følgende foranstaltninger vil kun være tilladte for fartøjer og/eller fiskere, der er omfattet af flådetilpasningsordninger.

4.2.1. Lette adgangen til EFF-præmier for permanent ophør af fiskerflåder under omstrukturering

Kommissionen foreslår en fravigelse af EFF-reglerne for at ophæve enhver begrænsning af adgangen til præmier for permanent ophør for fartøjer, der er omfattet af flådetilpasningsordninger, såfremt de af sådanne præmier omfattede fartøjer straks ophører med at fiske. Medlemsstaternes myndigheder bør sikre, at der efter succesfulde flådeomstruktureringer anvendes tilstrækkelige forvaltningsordninger til at garantere, at der i fremtiden vil være ligevægt mellem kapacitet og ressourcer.

4.2.2. Yderligere støtte til midlertidigt ophør

Kommissionen foreslår, at fartøjer, der er omfattet af flådetilpasningsordninger, kan modtage støtte for yderligere måneder med midlertidigt ophør, for så vidt som det gennemføres inden den 31. december 2009. Dette midlertidige ophør skal ikke medregnes i de begrænsninger (varighed og budget), der er fastsat i EFF-forordningen. Støtten skal bidrage til at finansiere udgifter til mandskabsløbninger og de faste omkostninger for fartøjer, der ligger stille.

Støtten skal ydes med følgende begrænsninger:

- tre måneder for fartøjer, der skal ophugges eller have motoren udskiftet; yderligere tre måneder (maksimum) vil kunne tildeles efter den 1. januar 2010, hvis omstruktureringen endnu ikke er afsluttet
- seks uger for andre fartøjer, der er omfattet af andre omstruktureringsforanstaltninger i forbindelse med en flådetilpasningsordning.

Det samlede offentlige finansielle bidrag til foranstaltningen begrænses til 400 mio. EUR og vil blive godkendt for medlemsstaterne i forhold til de nationale finansielle tilskud fra EFF. Der tages ikke hensyn til dette midlertidige ophør, når man skal fastlægge de tærskler (varighed og budget), der er fastsat i EFF-forordningen for foranstaltninger for midlertidigt ophør.

4.2.3. Forhøjelse af støtteintensiteten for fartøjsmodernisering

Den obligatoriske private finansielle deltagelse i finansiering af investeringer om bord på fartøjer er for tiden på henholdsvis 60 % og 80 % for udskiftning af redskaber og motorer. Med henblik på at yde en væsentlig supplerende tilskyndelse til fiskevirksomheder til at bruge mere effektive fartøjer og redskaber foreslår Kommissionen en nedsættelse af den obligatoriske private finansielle deltagelse i foranstaltninger til modernisering af fartøjer, hvis investeringerne vedrører energibesparende udstyr, motorer og redskaber. Den faktiske procentsats skal fastlægges af medlemsstaterne på grundlag af objektive kriterier som f.eks. fartøjets alder, den forbedrede energieffektivitet og den kapacitetsnedsækning, som flådetilpasningsordningen medfører. Den obligatoriske private finansielle deltagelse bør dog ikke være mindre end 40 % af investeringsudgifterne.

Det bør også være tilladt at yde støtte til modernisering af redskaber og udstyr på fartøjer på under fem år, såfremt det medfører en betydelig nedsækning af energiforbruget.

4.2.4. Støtte til delvis udtagning bør kunne ydes, hvis et gammelt fartøj udskiftes med et nyt, mindre og mere energieffektivt fartøj

Kommissionen foreslår, at en fartøjsejer, der ophugger et eller flere fartøjer og erstatter dem med et nyt fartøj, som er mindre og har et lavere brændstofforbrug, skal kunne modtage ophugningspræmie (dvs. "delvis udtagning") for forskellen mellem det ophuggede fartøjs kapacitet og det nye fartøjs kapacitet. Medlemsstaterne skal under delvis udtagning kun kunne erstatte 25 % af den samlede kapacitet, der permanent trækkes ud i forbindelse med den flådetilpasningsordning, som den delvise udtagning knyttes til.

Med dette forslag gøres ophugningspolitikken mere fleksibel. Den skal dog udformes med omhu, så den understøtter ikke blot flådeomstruktureringen, men også den overordnede bevaringsmålsætning. Det nye fartøjs kapacitet skal være mindre end den udtagne kapacitet; den tilladte maksimale udskiftningsrate pr. fartøj bør ikke være større end 2:5. Endvidere kan foranstaltningen kun anvendes, hvis flådetilpasningsordningen omfatter en stor procentdel af fartøjer i en homogent defineret fiskerflåde.

4.3. Horisontale foranstaltninger (uden for flådetilpasningsordninger)

4.3.1. Forhøjelse af EFF-støtteintensiteten for brændstofbesparende udstyr

Kommissionen foreslår, at der anvendes en lavere sats for den obligatoriske private finansielle deltagelse (40 %) for investeringer i fartøjsudstyr, der bidrager til betydelige brændstofbesparelser.

4.3.2. Ekspertise om energirevision og udvikling af omstruktureringsplaner

Kommissionen foreslår, at EFF-bestemmelserne om kollektive foranstaltninger tilpasses, så det sikres, at medlemsstaterne kan yde finansiell støtte til fartøjsejere, der ønsker at benytte ekspertise om energirevision og ekspertrådgivning om udvikling af omstrukturerings-/moderniseringsplaner.

4.3.3. Udvide gruppen af mulige modtagere af EFF's samfundsøkonomiske foranstaltninger

For tiden ydes der kun støtte til tidlig afgang og førtidspension fra EFF til fiskere. Kommissionen foreslår, at en sådan støtte også kan ydes til andre arbejdstagere i fiskerirelaterede aktiviteter (f.eks. auktionshaller, havneserviceydelser, osv.) for at tackle de problemer, der opstår efter lukninger og konsolideringer som følge af reducerede fiskeriaktiviteter.

4.3.4. Fremme forskning i tekniske forbedringer for fartøjer/maskiner/udstyr/redskaber for at begrænse energiforbrug og udvide støtteberettigelsen for pilotprojekter

Forskningsaktiviteter vedrørende energieffektivitet inden for fiskeriet vil fortsat spille en vigtig rolle på længere sigt, og flere forskningsmidler bør derfor stilles til rådighed på dette område. Kommissionen foreslår derfor, at EFF's støtteregele ændres, så medlemsstaterne kan fremme pilotprojekter vedrørende tekniske forbedringer, der tager sigte på at begrænse energiforbruget.

EU-dækkende forskningsprojekter er igangsat og fortjener passende videndeling, når de er afsluttet². Kommissionen vil fortsat undersøge mulighederne for at tilskynde til nye forskningsprogrammer og undersøgelser såvel på dette område som andre industrisektorer.

Sektoren kunne også tilskynde nationale forskningsfinansierende organer til at undersøge mulige forskningsaktiviteter på dette område gennem netværk som f.eks. ERA-NET³. I denne sammenhæng er der foreslået en mere strategisk tilgang, der rækker videre end den nuværende koordination af de mange ERA-NET-aktioner vedrørende havforskning, i Kommissionens planlagte meddelelse om *"En marin og maritim forskningsstrategi for Europa"*.

² Europa-Kommissionens undersøgelse "Energibesparelse i fiskeriet" (ESIF) FISH/2006/17, Europa-Kommissionens netsted om energieffektivitet i fiskeriet (planlagt start i september 2008), Europa-Kommissionens sjette forskningsprogram, projekterne "HOP – Macro-economic impact of High Oil Price in Europe" og "Superior life-time operation economy of ship propellers"; www.hop-project.eu, <http://canal.etsin.upm.es/superprop/>.

³ Formålet med ERA-NET er at fremme koordinationen af og samarbejdet mellem nationale og regionale forskningsprogrammer.

4.4. Markedsforanstaltninger

Kommissionen tilskynder medlemsstaterne til at stille mål og midler til rådighed for interesserede parter med henblik på at fremme foranstaltninger, der tager sigte på at øge navnlig førstesalgsværdien af fisk. Det kan gøres ved at bruge de hidtil underudnyttede muligheder i EFF og mulighederne i forbindelse med den fælles markedsordning i Rådets forordning (EF) nr. 104/2000. Kommissionen foreslår, at man fremmer initiativer med følgende målsætninger:

- fiskerne bør styrke deres markedsposition ved at samarbejde med de større producentorganisationer eller lokale afsætningsforeninger
- planlægningen af produktionen i EU bør forbedres, og den bør tilpasses efterspørgslen
- kvalitetsinitiativer som f.eks. mærkning og bedre behandling og forarbejdning bør fremmes
- bedre information til forbrugerne (sundhed, ernæring, ansvarligt fiskeri osv.)
- der bør udvikles redskaber til analyse af værdikæden og priserne (markedsvurderinger og etablering af et prisovervågningssystem), der forbindes med den igangværende overvågning af fødevarepriser, som Kommissionen foretager
- styrke overvågningen for at sikre overholdelse af mærkningsbestemmelser og bekæmpelse af UUU-fiskeri.

4.4.1. Foranstaltninger under den fælles markedsordning

Produktionssektoren skal finde metoder til med succes og effektivt at tilpasse og regulere udbuddet, så det opfylder markedskravene og navnlig behovene i distributionssektoren. Den eneste metode til at sikre kommercielt bæredygtige priser er at forsyne markedet med produkter af den kvantitet, kvalitet og forsyningssikkerhed, som markedet ønsker. For store landinger i de perioder, hvor markedet ligger stille, kan give en dårlig påvirkning af forretningsdriften og fortjenesten.

Med henblik herpå råder producentorganisationerne over de operationelle programmer, der er magtfuldt instrument til regulering af markedet. De er strategier for at tilpasse udbuddet til efterspørgslen, ved hjælp af hvilke producentorganisationerne skal planlægge leveringerne fra deres medlemmer og undersøge metoder til at opnå et bedre finansielt afkast af deres fangster. I den nuværende situation anbefaler Kommissionen, at producentorganisationerne omdirigerer nogle af deres foranstaltninger og indtager en ny holdning med hensyn til deres medlemmer og markedet. For at kunne opnå den størst mulige førstesalgsværdi af fangsterne tilskyndes producentorganisationerne til at tage særlige initiativer som f.eks. at om dirigere produkter til andre afsætningsmuligheder, øge produkternes kvalitet, iværksætte frivillige mærkningsinitiativer eller udvikle andre afsætningsfremmende aktiviteter samt at koncentrere fiskeproduktionen i perioder med højere priser.

Hvad afsætningen af ferske fisk angår, er det nødvendigt, at produktionssektoren forbedrer kvaliteten og dermed skaber værditilvækst. Kvalitetsforbedringsplaner skal tilskynde producentorganisationerne til at øge kvaliteten af deres produkter på alle produktions- og afsætningstrin. Der har dog ikke været megen respons på trods af den finansielle støtte, der

kan ydes gennem EFF. Kommissionen opfordrer derfor medlemsstaterne til at støtte producentorganisationerne i deres bestræbelser på at forberede og gennemføre kvalitetsforbedringsplaner.

Det er også bydende nødvendigt, at producenterne i EU tager hensyn til de ændrede forbrugervaner og distributionsnet. De fleste produkter sælges nu gennem de store distributionskæder, der generelt opkøber store mængder på grundlag af den forventede efterspørgsel. Enhver usikkerhed om landingerne og førsteafsætningssektorens fragmenterede karakter er grunde til, at disse store butikskæder måske vil undgå at købe produkter fra EU. Etablering af brancheorganisationer kan bidrage til at forbedre situationen. Disse organisationer rummer repræsentanter for produktion, forhandlere og forarbejdningsvirksomheder, så de kan gennemføre foranstaltninger, som hele industrien kan få fordel af. Til de fleste af disse foranstaltninger kan EFF yde finansiel støtte. Disse organisationer er dog hidtil kun blevet accepteret i ringe grad. Kommissionen opfordrer derfor medlemsstaterne til at etablere brancheorganisationer for at styrke samarbejdet mellem de forskellige operatører i afsætningskæden.

4.4.2. Observatorium / prisovervågningssystem

Kommissionen vil iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at etablere et prisovervågningssystem for fisk og akvakulturprodukter igennem hele afsætningskæden, der forbindes med den igangværende overvågning af fødevarepriser, som Kommissionen foretager. Derved kan der udvikles et redskab til analyse og beslutningstagning med henblik på at forbedre kendskabet til prissætning og forståelse af, hvordan værditilvækst finder sted fra det første salg. Nogle nylige undersøgelser har vist, at mekanismer for videreførelse af priser og værditilvækst er heterogene i forhold til arten af produkter og afsætningskæde. Prisovervågningssystemet vil omfatte akvakulturprodukter og fiskevarer, der fanges, omlades, landes eller importeres.

Et sådant analyseredskab påvirker ikke priserne direkte, men skulle kunne forudse prisudsving. Det forventes også, at forbedrede oplysninger om markedsmekanismerne vil give producenterne mulighed for at tilpasse deres udbud, så de kan opnå bedre priser for deres produkter.

Kommissionen gennemfører for tiden en undersøgelse af udbuddet og afsætningen af fiskevarer og akvakulturprodukter i EU, der specifikt fokuserer på markedsmekanismerne. Den vil også give metodologiske input til etablering af et prisovervågningssystem. Første konsoliderede resultater og anbefalinger vil blive fremlagt og drøftet med interesserede parter i begyndelsen af 2009.

Forskellige aspekter af prisanalyser behandles allerede i den fælles markedsordning, som vil kunne blive ændret under den kommende revision af markedsordningen i 2009.

4.4.3. Særlige projekter, der gennemføres på interesserede parters initiativ

Kommissionen vil undersøge mulighederne for at ændre det andet fiskeri-instrument, så direkte finansiering af interesserede organisationers initiativer bliver mulig inden for markedsovervågning, mærkning osv. gennem indkaldelse af bud.

4.5. Foranstaltninger, der letter brugen af EFF

4.5.1. Omprogrammering

Medlemsstaterne opfordres kraftigt til at bruge EFF i størst muligt omfang ved at tilpasse operationelle programmer, hvor det er nødvendigt, med henblik på maksimal udnyttelse af den finansielle støtte til initiativer, som tilsigter at tackle oliekrisen. I den sammenhæng bør medlemsstaterne overveje en betydelig overførsel af midler inden for deres operationelle programmer fra de øvrige EFF-akser for at øge midlerne under akse 1 (tilpasning af EF's fiskerflåde).

En øget EFF-støtte til disse initiativer vil i nogle tilfælde blot kræve en omfordeling af midler mellem foranstaltninger under akse 1, som medlemsstaterne autonomt kan træffe beslutning om. I de fleste tilfælde vil en programændring være nødvendig. Kommissionen forpligter sig til at undersøge og godkende alle sådanne ændringer med den kortest mulige frist, så de hurtigt kan gennemføres.

En sådan omprogrammering er en nødvendig forudsætning for, at medlemsstaterne kan få adgang til de supplerende finansieringsmuligheder, som Kommissionen på et senere tidspunkt vil kunne stille til rådighed.

4.5.2. Lettere anvendelse af EFF-midler

For at gøre det lettere for de medlemsstater, for hvilke det vil være vanskeligt hurtigt at tilvejebringe de nationale medfinansieringsmidler til akse 1-foranstaltninger, foreslår Kommissionen, at de tilladte EFF-medfinansieringssatser for foranstaltninger, der træffes inden for rammerne af den foreslåede *ad hoc*-foranstaltning, forhøjes til 95 % af de samlede offentlige udgifter.

Kommissionen foreslår desuden en fordobling af det EFF-forfinansieringsbeløb, som Kommissionen udbetaler efter vedtagelsen af de operationelle programmer, fra 7 til 14 % af det samlede EFF-bidrag til det operationelle program for de medlemsstater, der anmoder herom. Det vil i væsentlig grad forhøje de midler, som medlemsstaterne straks råder over til at kunne betale for kriseforanstaltninger, så snart eventuelle budgetoverførsler er blevet afsluttet.

4.5.3. Tilbagevirkende kraft

Den midlertidige ophørsforanstaltning, der blev iværksat fra den 1. juni 2008, vil EFF kunne yde støtte til.

5. Andre foranstaltninger

5.1. De minimis-støtte

For tiden begrænser *de minimis*-reglerne støtten til 30 000 EUR pr. virksomhed, hvilket skaber store forskelle i forhold til de fordele, som fiskere kan opnå fra nationale ordninger, som finansieres under *de minimis*-tærsklen. På basis af yderligere økonomisk analyse vil Kommissionen overveje at ændre denne ordning for fiskerisektoren, så der kan opnås en *de minimis*-støtte på 30 000 EUR pr. fartøj i stedet for pr. virksomhed, men med et samlet loft på 100 000 EUR pr. virksomhed. Kommissionen forpligter sig til at gennemføre den nødvendige økonomiske analyse på meget kort sigt.

5.2. Social støtte i form af nedsatte bidrag til sociale sikringsordninger

I betragtning af, hvor vigtigt det er at bevare arbejdspladser, vil Kommissionen gennem en ændring af *Retningslinjer for undersøgelse af statsstøtte til fiskeri og akvakultur* give medlemsstaterne mulighed for selv at tage ansvaret for en andel af fiskernes bidrag til de sociale sikringsordninger.

Andelen begrænses til de bidrag, som fiskerne betaler (og ikke de bidrag, som betales af de virksomheder, der beskæftiger fiskerne), og kun hvis der ikke anvendes en dermed forbunden nedsættelse af den normale aflønning, som de beskæftigede modtager fra arbejdsgiveren. Det særlige tilfælde for de kystfiskere, der arbejder for sig selv på eget fartøj, bør også være dækket ind.

Det vil medføre en direkte fordel for beskæftigede fiskere, herunder selvstændige fiskere, da disse fortsat vil være dækket af sociale sikringsordninger, selv om de måske skal betale nedsatte bidrag til sociale sikringsordninger. Foranstaltningen skal kunne anvendes i højst to år.

6. Yderligere midler

Det er meget vigtigt, at pakken anvendes på en måde, der sikrer ensartede vilkår for alle medlemsstater. Der bør ikke ske nogen konkurrencefordrejning for fiskere i EU, fordi medlemsstaterne ikke har samme muligheder for at tilvejebringe offentlig finansiering eller finansiering fra EU. Der bør heller ikke ske nogen forskelsbehandling af de medlemsstater, der allerede har påbegyndt en omstrukturering af fiskerflåden. Den bedste fremgangsmåde er at anvende EFF som det vigtigste redskab til strukturtilpasningen af EU's fiskerflåder. EFF vil derfor fortsat være største bidragsyder til pakken. Dog gælder der fortsat en række vigtige problemer, som ikke kan løses alene ved hjælp af den nuværende EFF:

- Mange medlemsstater har meget små EFF-bevillinger. Forklaringen er, at landefordelingsnøglerne under EFF ikke står i direkte forhold til flådens størrelse, men snarere er baseret på de mere generelle kriterier, der styrer strukturfondene. Hvis pakken gennemføres alene på grundlag af EFF, vil det kunne skabe uønskede forvridninger til skade for disse medlemsstater.
- I nogle medlemsstater er størstedelen af EFF-midlerne koncentreret om konvergensregioner svarende til den overordnede logik, der danner grundlaget for EU's strukturfonde. Et resultat af denne situation er, at der ikke kan tilvejebringes tilstrækkelige EFF-midler til at omstrukturere de flåder, der ligger uden for konvergensregionerne.
- Nogle medlemsstater modtager større beløb fra EFF, som dog er utilstrækkelige til at tackle alle de foranstaltninger, der er nødvendige for den omfattende omstrukturering af kriseramte flåder.
- Mange medlemsstater har opstillet større omstruktureringsplaner i deres operationelle EFF-programmer, men de dækker hele perioden (2007-2013). Skal den nuværende krise tackles, er det nødvendigt, at de afkorter perioden for disse planer, hvilket vil føre til en kraftig stigning i medlemsstaternes kort- og mellemfristede finansieringsbehov.
- Krisen vil på grund af sit omfang kræve en hidtil uset omstruktureringsindsats. Pakkens gennemførelse vil forudsætte meget store offentlige finansieringsmidler. De finansielle

behov blot for permanent og midlertidig ophør med fiskeri for de flådesegmenter, der er hårdest ramt af krisen, anslås til over 1,6 mia. EUR. Med den yderligere støtte til investeringer med henblik på at nedsætte energiforbruget, markeds- og samfundsøkonomiske foranstaltninger, kollektive foranstaltninger og pilotprojekter, der alle er inkluderet i den midlertidige særlige foranstaltning til fremme af omstruktureringen af kriseramte flåder, anslås de samlede finansieringsbehov til omkring 2,0 mia. EUR. Den nuværende programmering af EFF-akse 1 for disse foranstaltninger anslås at beløbe sig til omkring 600 mio. EUR, og det anslås, at yderligere 250 mio. EUR vil komme fra medlemsstaternes medfinansiering. Kommissionen anslår også, at yderligere 550 mio. EUR skal komme fra en omprogrammering af de operationelle programmer under EFF. Restbeløbet anslås til 600 mio. EUR. En del af dette beløb vil kunne finansieres ved hjælp af de endnu ikke tildelte bevillinger under udgiftsområde 2 i den finansielle ramme for 2009 og 2010, men med det største beløb i 2009. Det vil ikke berøre de faktiske udgifter under den fælles landbrugspolitik. Eventuelle yderligere beløb vil afhænge af, at udgifterne til den fælles landbrugspolitik i nævnte år ligger langt under de tilsvarende dellofter.

Inden eventuelle yderligere bevillinger kan tilvejebringes, vil Kommissionen først sikre sig, at medlemsstaterne har tilvejebragt de ovenfor beskrevne betydelige ressourcer gennem omprogrammering af de operationelle programmer og nationale bevillinger. Med henblik på gennemførelsen vil Kommissionen undersøge mulighederne for at etablere et *ad hoc*-finansieringsinstrument. Instrumentet vil skulle have en begrænset anvendelsesperiode svarende til oliekriseforanstaltningerne under EFF. Ressourcerne under denne nye *ad hoc*-facilitet skal tildeles medlemsstaterne ud fra specifikke kriterier.

Navnlig bør medlemsstaterne for at kunne modtage denne yderligere støtte tidligere have ydet et betydeligt bidrag af deres EFF-bevillinger til de foranstaltninger, der er nødvendige for at tackle krisen, i form af en omprogrammering af bevillingerne til deres operationelle programmer til fordel for akse 1, eller de bør have opstillet ambitiøse flådetilpasningsordninger, der omfatter en betydelig andel af den nationale flåde.

7. Tidsplan

Der skal være afsat midler til foranstaltningerne under denne råde forordning inden den 31. december 2010.